

هوالحکیم

دانشکده تغذیه و علوم غذایی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

طرح دوره «نام درس»

جدول شماره ۱: اطلاعات کلی درس

اطلاعات درس		
نام درس: طراحی، مدیریت و ارزشیابی برنامه‌های غذا و تغذیه	تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی)	
گروه هدف: دانشجویان کارشناسی ارشد تغذیه جامعه	پیش نیاز درس: روش تحقیق در تغذیه جامعه، ارزیابی وضعیت تغذیه جامعه	
گروه آموزشی ارائه دهنده درس: تغذیه جامعه	شماره درس: ۱۹۶۶۷۰	
اطلاعات استاد مسئول درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر مینا باباشاهی	مرتبه علمی: استادیار	گروه آموزشی: تغذیه جامعه
اطلاعات تماس:		
- نشانی محل کار: شیراز، بلوار رازی، دانشکده تغذیه و علوم غذایی، گروه تغذیه جامعه - ایمیل: m.babashahi21@gmail.com - تلفن محل کار: ۳۷۹-۳۷۲۵۱۰۰۱ داخلی ۳۷۹ - ساعات دسترسی به استاد: شنبه تا چهارشنبه ساعت ۸ تا ۱۵:۳۰		

جدول شماره ۲: معرفی درس

معرفی درس (با توجه به اهداف کاربردی)
با توجه به اهمیت روش‌های علمی برنامه‌ریزی و مدیریت در سطح ملی در زمینه پیشگیری از ناامنی غذایی و سوء تغذیه ایران و جهان و لزوم ارتقای نقش کارشناس ارشد تغذیه جامعه در ارائه خدمات تغذیه‌ای، آشنایی دانشجویان تغذیه با این درس حائز اهمیت می‌باشد. در این واحد درسی در نظر است تا دانشجویان با مبانی و روش‌های علمی برنامه‌ریزی و مدیریت در سطح ملی در زمینه پیشگیری از ناامنی غذایی و سوء تغذیه در ایران و جهان آشنا شوند. همچنین در بخش عملی دانشجویان یک برنامه فرضی برای مقابله با یک مشکل تغذیه‌ای طراحی خواهند نمود و نتایج کار خود را در به‌صورت کنفرانس کلاسی ارائه می‌دهند. همچنین در طول این درس دانشجویان به تحلیل مقایسه‌ای سیاست و برنامه‌های تغذیه‌ای و تفکر و نوآوری در راستای تلاش برای مقابله با مشکلات تغذیه‌ای جامعه تشویق می‌شوند.
اهداف درس
هدف کلی: در پایان این درس دانشجو باید دانش و مهارت طراحی، اجرا، مدیریت و ارزشیابی برنامه‌های غذا و تغذیه را کسب کند.

اهداف اختصاصی

دانشجو در پایان دوره می تواند به اهداف زیر دست پیدا کند:

اهداف شناختی

- ۱) برنامه ریزی غذا و تغذیه را تعریف کند.
- ۲) موضوعات و اولویت های جهانی در حوزه غذا و تغذیه را بشناسد.
- ۳) با نقش کارشناس ارشد تغذیه جامعه در نظام ارائه خدمات سلامت آشنا باشد.
- ۴) تعیین کننده های اجتماعی سلامت و تغذیه را بشناسد.
- ۵) مبانی و مراحل برنامه ریزی تغذیه ای برای ارتقای سلامت را شرح دهد.
- ۶) انواع روش های ارزیابی و اولویت بندی نیازهای تغذیه ای جامعه را شرح دهد.
- ۷) اهداف جامعه هدف را تعیین کند.
- ۸) سطوح مداخله و استراتژی های برنامه های تغذیه ای را شرح دهد.
- ۹) قابلیت های ارتباطی و بین فرهنگی جامعه هدف را شناسایی کند.
- ۱۰) عوامل موفقیت برنامه های تغذیه ای در ایران و جهان را بشناسد.
- ۱۱) اجزا و نحوه ی نگارش برنامه عملیاتی را بشناسد.
- ۱۲) روش های پایش و ارزشیابی برنامه را شرح دهد.
- ۱۳) مهم ترین برنامه های حوزه غذا و تغذیه در ایران و جهان را بشناسد و نتایج این برنامه ها را نقد کند.

اهداف مهارتی

- ۱۴) با رجوع به سامانه برنامه های وزارت بهداشت، به آیین نامه و دستورالعمل های اجرایی برنامه های جاری مرتبط با غذا و تغذیه دسترسی پیدا کند و آن ها را مرور کند.
- ۱۵) به برنامه های کشورهای مختلف در زمینه کاهش سوء تغذیه و بیماری های مزمن و بهبود امنیت غذایی از طریق پایگاه داده جهانی سازمان جهانی سلامت دسترسی داشته باشد و آن ها را نقد و بررسی کند.
- ۱۶) در بستر نرم افزار CDCynergy برای یک موضوع فرضی برنامه های تغذیه در سطح کلان کشور طراحی و پیشنهاد کند.

اهداف نگرشی

- ۱۷) ضرورت و اهمیت برنامه ریزی اصولی و باقاعده را در رفع مشکلات تغذیه جامعه را درک کند.

روش ارائه درس

راهبرد آموزشی

آموزش بخشی به صورت حضوری به روش سخنرانی و یا بهره گیری از وسایل کمک آموزشی (دیتا پروژکتور) و بخشی به صورت غیر حضوری آفلاین و با ارائه اسلایدهای صداگذاری شده و بارگذاری شده در سامانه نوید انجام می گیرد. در طول جلسات آموزشی، پرسش و پاسخ و بحث پیرامون موضوع آزاد می باشد. دانشجویان موظف اند در طول ترم تحصیلی در مورد مباحثی که از سوی استاد طرح می شود در منابع کتابخانه ای و اینترنتی جستجو کرده و مطالبی را به کلاس ارائه دهند. افزون بر آموزش مستقیم نظری دانشجو و استاد محور و آموزش مبتنی بر حل مشکل و حل رویداد، شیوه های زیر نیز در تدریس درس در نظر گرفته خواهند شد:

- برگزاری کنفرانس های داخل کلاس

- بارش فکری

- کارگاه آموزشی (کار با نرم افزار CDCynergy)

- Case presentation

روش تدریس حضوری

سخنرانی و با بهره گیری از وسایل کمک آموزشی (ویدئو پروژکتور و پاورپوینت)، بارش فکری و پرسش و پاسخ و همچنین کار با سامانه و سایت های حاوی برنامه های جامعه محور حوزه غذا و تغذیه ایران و دیگر کشورها، ارائه فیلم های کوتاه مرتبط

روش تدریس الکترونیکی

- ارائه اسلایدهای صداگذاری شده و بارگذاری شده در سامانه نوید

منابع آموزشی

منابع آموزشی اصلی

- Marie A. Boyle, David H. Holben. Community Nutrition in Action: An Entrepreneurial Approach. 6th Edition.
- Nweze Nnakwe. Community Nutrition: Planning Health Promotion and Disease Prevention. 2nd Edition.
- Judy Buttriss, Amanda Wynne, Judy Buttriss. Nutrition, A Handbook For Community Nurses. 2016
- The Giessen Declaration. Public Health Nutrition 2002; 8(6A): 111-120.
- Grosso G., Mateo A, Rangelov N, Buzeti T, Birt C. Nutrition in the context of the Sustainable Development Goals. European Journal of Public Health 2020, Vol. 30, No. Supplement 1, i11-i23.
- UNSCN. Nutrition and the Post-2012, Sustainable Development Goals.
- The burden of malnutrition. <https://globalnutritionreport.org/reports/global-nutrition-report-2018/burden-malnutrition/>
- Gómez MI, Barrett CB, Raney T, Pinstup-Andersen P, Meerman J, Croppenstedt A, et.al. Post-Green Revolution food systems and the triple burden of malnutrition. FAO 2013.
- WHO. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. Geneva 2004.
- Norum KR. World Health Organization's Global Strategy on diet, physical activity and health: the process behind the scenes. Scandinavian Journal of Nutrition 2002; 41 (2): 83-88.
- Friel, Sharon, et al. "Evidence review: Addressing the social determinants of inequities in healthy eating." The National Centre for Epidemiology and Population Health. Canberra: The Australian National University (2015).
- Kronenfeld, Jennie Jacobs, ed. Social determinants, health disparities and linkages to health and health care. Emerald Group Publishing, 2013.
- Sharon Friel, Libby Hattersley and Laura Ford (2102), Evidence review: Addressing the social determinants of inequities in healthy eating.
- Atkins, Peter, and Ian Bowler. Food in society: economy, culture, geography. Routledge, 2016.
- Popkin, Barry M. "An overview on the nutrition transition and its health implications: the Bellagio meeting." Public health nutrition 5.1A (2002): 93-103.
- Ghassemi, Hossein, Gail Harrison, and Kazem Mohammad. "An accelerated nutrition transition in Iran." Public health nutrition 5.1a (2002): 149-155.
- Popkin, Barry M. "Synthesis and implications: China's nutrition transition in the context of changes across other low-and middle-income countries." Obesity reviews 15 (2014): 60-67.
- Vorster, H. E., and Lesley T. Bourne. "The nutrition transition in developing countries." Community Nutr Dev Ctries 54 (2016): 871-873.
- IFAD, UNICEF. "The state of food security and nutrition in the world 2017." (2017).

- Jones, Andrew D., et al. "What are we assessing when we measure food security? A compendium and review of current metrics." *Advances in nutrition* 4.5 (2013): 481-505.
- Gross, Rainer, et al. "Four dimensions of food and nutrition security: definitions and concepts." (2000): 20-25.
- Mohammadi Nasrabadi, F., et al. "Household food insecurity in the Islamic Republic of Iran: a systematic review and meta-analysis." *EMHJ-Eastern mediterranean health journal* 20.11 (2014): 698-706.
- Bartels P, Rijgersberg H, Groot J, Bos-Brouwers H, van Gogh B. *Future Food Basket: methodology for the forecasting of the future food demand*. Wageningen: Wageningen Food & Biobased Research, 2018. 40 p. (Wageningen Food & Biobased Research report; 1842). doi: 10.18174/456661
- Herforth A, Arimond M, Álvarez-Sánchez C, Coates J, Christianson K, Muehlhoff E. *A Global Review of Food-Based Dietary Guidelines*. *Adv Nutr*. 2019 Jul 1;10(4):590-605..
- Shahid SM, Bishop KS. *Comprehensive Approaches to Improving Nutrition: Future Prospects*. *Nutrients*. 2019 Jul 31;11(8):1760. doi: 10.3390/nu11081760. PMID: 31370182; PMCID: PMC6723295.
- Three chapters (16, 17 & 18) in: Temple NJ & N Steyn. *Community Nutrition in developing Countries*. University of South Africa Press & AU Press, Athabasca University, Canada 2016.

Chapter 16: Setorglo J, Steiner-Asiedu M, Puoane T. Planning of nutrition programs, P. 311-320.

Chapter 17: Setorglo J, Steiner-Asiedu M, Puoane T, Sanders D, Pereko KKS. Achieving Success in Community-Based Nutrition Programs. P 325-335.

Chapter 18: Oyewole O. The Evaluation of Community-based Nutrition Programs. P. 332-346.

- Ismail S., Immink M., Nantel G. *Improving Nutrition Programs: An Assessment Tool for Action*. FAO, Rome, Italy 2005.
- *Successful Community Nutrition Programming: Lessons from Kenya, Tanzania, and Uganda*. The LINKAGES Project, Academy for Educational Development, Washington, DC, USA, 2002.
- Delisle, Hélène, Shrimpton, Roger, Blaney, Sonia, Du Plessis, Lisanne, Atwood, Stephen. et al. (2017). Capacity-building for a strong public health nutrition workforce in low-resource countries. *Bulletin of the World Health Organization*, 95 (5), 385-388.

• نسرین امیدوار، زهرا عبداللہی، دل آرام قدسی، اعظم دوست محمدیان، فرزانه صادقی قطب آبادی، بهار عظمتی، درسنامه طراحی و

ارزشیابی برنامه‌های تغذیه‌ای جامعه‌محور، انتشارات انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، تهران، ۱۳۹۶

• ربابه شیخ الاسلام، زهرا عبداللہی، نسرین امیدوار، کتاب برنامه‌های تغذیه جامعه در نظام سلامت ایران، انتشارات انستیتو تحقیقات

تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، تهران، ۱۴۰۰

منابع آموزشی کمکی

- <https://nutr.behdasht.gov.ir/> منابع دفتر بهبود تغذیه وزارت بهداشت و درمان
- <https://extranet.who.int/nutrition/gina/en/home>

تجهیزات و امکانات آموزشی

- کلاس درس
- وسایل کمک آموزش (کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، مارکر و وایت برد)
- اتصال اینترنت مناسب
- سامانه نوید/LMS

نوع ارزشیابی	شیوه ارزشیابی دانشجوی	نمره (درصد از کل)
--------------	-----------------------	----------------------

۱۰	• حضور فعال و مشارکت در کلاس	ارزشیابی تکوینی
۵۰	• تکالیف درسی و ارائه	(میان دوره)
۴۰	• امتحان پایان ترم تشریحی	ارزشیابی پایانی
۱۰۰		(پایان دوره)
		جمع کل

ارزشیابی برنامه: لطفاً در انتهای ترم برای ارزشیابی ترمی به لینکی که با همین عنوان در سایت دانشکده قرار داده شده است، مراجعه بفرمایید.

گروه هدف: دانشجویان کارشناسی ارشد تغذیه جامعه			سال ورودی: ۱۴۰۳	زمان ارائه درس: نیمسال دوم (ترم بهار ۱۴۰۴-۱۴۰۳)			
روز	تاریخ	ساعت	عنوان جلسات	استاد	مکان	روش ارائه / رسانه	
۱	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● آشنایی با مفهوم برنامه‌ریزی تغذیه‌ای ● موضوعات و اولویت‌های جهانی در حوزه غذا و تغذیه ● نقش کارشناس ارشد تغذیه جامعه در نظام خدمات سلامت	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۲	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● مبانی و مراحل برنامه‌ریزی تغذیه‌ای برای ارتقای سلامت ● نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و کاربرد آن‌ها در برنامه‌ریزی حوزه تغذیه و سلامت	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● نیازسنجی برای تبیین اهداف برنامه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۴	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● تعیین اهداف برنامه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۵	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● استراتژی‌های اصلی مورد استفاده در برنامه‌های تغذیه‌ای ● برنامه عملیاتی و مراحل آن	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۶	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● پایش و ارزشیابی برنامه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۷	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● عوامل موفقیت و شکست برنامه‌های تغذیه‌ای	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۸	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● معرفی و کار با نرم‌افزار CDCynergy	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	کارگاه حضوری، همراه با کار با نرم‌افزار
۹	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● تدوین یک برنامه تغذیه‌ای برای مقابله با یک مشکل تغذیه‌ای در جامعه مشخص	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	کنفرانس دانشجویی، بحث و جمع‌بندی مشارکتی
۱۰	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال دوم ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	● آزمون پایان‌ترم	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	آزمون تشریحی